

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2008-107

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Vuola, Eero			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Kiinalainen juttu : Guanxin ja kiinalaisen yhteiskunnan kuvaukset suomalaisissa liiketoiminta- ja kulttuurioppaissa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Yleinen sosiologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2008-03-17	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 135 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkielmassa tarkastellaan, miten suomalaisissa Kiinaa käsittelevissä liiketoiminta- ja kulttuurioppaissa kuvataan Kiinaa, kiinalaisia, kiinalaista kulttuuria ja kiinalaista yhteiskuntaa. Erityishuomio kohdistuu kiinalaisten sosiaalisten suhteiden, joita kutsutaan guanxiksi, kuvauksiin sekä näiden kuvausten avulla tehtyihin erotteluihin länsimaisten ja kiinalaisten toimintatapojen välillä.</p> <p>Tutkielman tarkoituksena on tuoda esiin miten suomalaisissa Kiinaa käsittelevissä liiketoiminta- ja kulttuurioppaissa kuvataan usein Kiinaan liittyviä asioita länsimaalaisille vaikeaselkoisiksi, oudoiksi ja jopa mahdottomiksi tai ainakin vaikeiksi ymmärtää ja käsittää. Guanxin määritelmien, aiemman guanxia koskevan tutkimuksen sekä Marcel Maussin ja Pierre Bourdieun teorioiden esittelyn kautta huomataan kuitenkin, että todellisen eron olemassaolo on varsin kyseenalainen. Edellä mainitun arvolutautuneen tai jopa rasistisen tavan kuvata kiinalaisia ilmiöitä tulkitaankin ilmentävän erontekoa länsimaisten ja kiinalaisen toimintatavan välillä, ja eronteon ilmentymiä havainnollistetaan Jeffrey C. Alexanderin niin sanottuja spatiaalisia erotteluja käsittelevän teorian avulla.</p> <p>Tutkielman alussa esitellyn kiinalaissosiologi Fei Xiaotongin klassisen kuvauksen kiinalaisesta yhteiskunnasta sisältämät ”teesit” kiinalaisista erityispiirteistä (hierarkiat, ympäröivän ryhmän tärkeys ja kasvojen säilyttämiseen tähtäävät erityiset moraaliperiaatteet) nousevat selkeästi esille aineistossa. Mielenkiintoisen poikkeuksen Fein teoriaan tekee koko aineiston läpäisevä, enemmän tai vähemmän itsestään selvänä pidetty näkemys siitä, että kiinalaiset ovat ryhmäorientoituneita. Ryhmäorientoituneisuuden ja siitä pitkälti johtuvan sosiaalisten suhteiden tärkeyden korostamisen syyksi tulkitaan se, että siten saadaan luotua kuva kahdesta voimakkaasti toisistaan eroavasta sosiaalisiin suhteisiin liittyvästä toimintatavasta. Kiina, kiinalainen kulttuuri, kiinalainen yhteiskunta, kiinalaiset ihmiset sekä tässä tapauksessa erityisesti guanxi toimivat siten eräänlaisena peilinä: kuvana siitä, mitä länsimainen ihminen ei ainakaan ole, joskin tämän peilikuvan "voimakkuus" toki vaihtelee.</p> <p>Vastaavasti myös kiinalaisten sosiaalisten suhteiden kutsuminen guanxiksi johtuu loppujen lopuksi (ainakin useimmissa tapauksissa ei-tietoisesta) halusta naamioda se, että kiinalainen tapa hoitaa sosiaalisia suhteita on tuttua myös meille länsimaalaisille. Samanaikaisesti erottelun avulla myös oikeutetaan omia toimia Kiinassa, sillä kuvaukset kahdesta täysin erilaisesta toimintakulttuurista oikeuttavat – ja monessa tapauksessa jopa velvoittavat – toimimaan "maassa maan tavalla". Joissain tapauksissa tämä voi tarkoittaa jopa sitä, että oman moraalitajun vastaisesti toimiminen onkin syvällistä vieraan kulttuurin ymmärtämistä. Tässä kohtaa pitää kuitenkin erikseen painottaa sitä, ettei kyse ole kynnisestä ja tietoisesta valheesta, eikä tutkielmassa siten väitetä suomalaisten liikemiesten ja oppaita kirjoittavien henkilöiden valehtelevan, toimivan tietoisesti väärin tai jopa lainvastaisesti tai olevan muuten absoluuttisesti väärässä tai moraalittomia. Tutkielmassa esitetään vain yksi tulkinta siitä, miksi mainitun kaltaisia oppaita on olemassa, mitä ne kertovat suomalaisesta liikemiehestä, ja miksi niissä usein "sorrutaan" niin karkeisiin yleistyksiin Kiinasta ja kiinalaisista.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords sosiaaliset verkostot suhdetoiminta erottautuminen kulttuurierot stereotypiat kiinalaisuus Kiina			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			